

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XV. De Spe Theologica, & vitiis eidem oppositis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS XV.

De Spe Theologica, & vitiis eidem oppositis.

PAneratius puer petit à Parocho doceri, 1. *Quid & quotuplex sit spes*; 2. *Quodnam eius objectum materiale, formale*; 3. *Modus ea ad captum exponendi*; 4. *Qualiter spes sit necessaria*; 5. *Quando obliget*. 6-7-8. *Quid de desperatione*. 9. *De presumptione*; 10. *Tentatione*; 11. *Quid de eo qui perpetuo optat frui mundo*; 12. *Vel ideo peccat quia putat aequè facile plura quàm pauca peccata remitti*. 13. *Vel econtra putat peccata ob suam enormitatem nunquam remittenda*; 14. *Vel maledicit sua diei*. Pro resolut.

1. QUÆR. I. *Quid & quotuplex sit spes?*

R. 1. *Spes in S. Scriptura variè sumitur; quandoque pro habitu spei 1. Cor. 13. Nunc autem manent tria hæc, Fides, Spes, Caritas. Pro actu sperandi Rom. 8. Spe salvi facti sumus. Pro ipso objecto materiali spei; Spes qua videtur, non est spes. Ibid. Pro ipso Deo, cujus promissioni, & auxiliis innititur tanquam objecto formali; Tu es spes mea. Psal. 21. Spes mea Deus. Thren. 3.*

R. 2. *Spes in genere, prout abstrahit à naturali & supernaturali, est desiderium & expectatio boni absentis & ardui probabiliter futuri. Spes Theologica habitualis est habitus supernaturalis, quo homo tendit in*

Deum ut beatè possidendum, ideoque dicitur virtus Theologica; Spes actualis est certa expectatio beatitudinis ex Dei gratia, & nostris meritis, Ita quoad rem omnes cum *D. Th. 2. 2. q. 18. a. 2. Seu explicatiùs: Est desiderium efficax cujuscunque boni supernaturalis & ardui à Deo promissi, cum certa fiducia, & animi erectione ad illud consequendum*; Dicitur 1. *Desiderium efficax*, id est voluntas seria applicandi media opportuna; quia voluntas inefficax beatitudinis vel simplex complacentia stare potest cum desperatione. Dicitur 2. *Boni supernaturalis* conducentis ad vitam æternam, in quo distinguitur à spe naturali, quæ desiderat & expectat bona naturalia. Dicitur 3. *Boni ardui*, verè enim beatitudo est ardua & difficilis omnem captum naturalem & vires humanas transcendens, ac sine supernaturalibus Dei auxiliis non consequibilis. Dicitur 4. *Boni à Deo promissi*, quia sicut nihil potest credi fide divinà quin sit revelatum, sic nihil firmiter sperari, quod non sit à Deo promissum. Dicitur 5. *Cum certâ fiduciâ*, quia spes supponit fidem, quâ quis certo credat, quantum est ex parte auxiliorum Dei, se rem promissam, etsi difficilem, consecuturum; ex hac fide oritur animi confidentia, erectio & promptitudo ad superandas cum auxilio Dei quascunque occurrentes diffi-

difficultates; *Spes enim non confundit.*
Ad Rom. 5. Quia tamen fides & promissio non est absoluta, sed sub conditione nostræ cooperationis & perseverantiæ, ideo ex hac parte spes non est certa, sed meritò timetur, *quia nescit homo utrùm odio, an amore dignus sit, sed omnia in futurum reservantur incerta.* Eccl. 9.

2. QUÆR. II. Quodnam sit objectum spei, & quinam actus ad eam pertinentes?

R. 1. Objectum materiale spei primum est beatitudo objectiva, seu Deus beatè possidendus; secundarium sunt omnia auxilia divina, remissio peccatorum, & pœnarum, gratia actualis, & habitualis, uno verbo omnia bona à Deo nobis promissa in ordine ad supernaturalem beatitudinem, sicut omnia & sola revelata sunt objectum materiale fidei.

2. Objectum motivum formale spei prout spes est desiderium, est Bonitas Dei respectiva, seu ut nobis bona; in tantum enim spes est actus amoris concupiscentiæ, & in hoc differt ac imperfectior est charitate, quæ diligit Deum non præcisè quia nobis, sed quia in se est summè bonus & dignus amari. *D. Th. 9. 17. a. 8.* Motivum spei prout est fiducia & erectio animi ac certa rei promissæ expectatio, est omnipotentia divina, quâ potest Deus omnia dare, quæ promissit, & fidelitas, quâ certò dabit; hæc autem motiva rudibus ad captum exponi poterunt, quærendo v. g. quare potius credant se accepturos vestem à Principe promissam, quam promissam à

paupere? Respondebunt: quia Princeps potest dare vestem promissam, & etiam dabit, quia stabit suis promissis; è contra pauper vel non poterit dare, quod promissit, vel si possit, fortè tamen non stabit promissis, quia ipsemet eâ indiget: hoc igitur applicent Deo qui in dando est potentissimus, in servandis promissis fidelissimus.

3. Ad spem reducuntur complacentia, gaudium &c. de beatitudine sibi promissâ aut jam adeptâ, de mediis ad eam consequendam. Item timor, dolor, fuga, detestatio eorum quæ damnationem inducunt, & beatitudinem impediunt aut retardant, ut peccata mortalia, & venialia, eorumque pœnæ: demum ad spem pertinet optare alteri salutem, quatenus hæc salus simul opranti bona est; optare autem salutem, quia proximo bona est, non est actus amoris concupiscentiæ & spei, sed actus charitatis in proximum.

QUÆR. III. Qualiter spes sit necessaria?

R. 1. Sicut fides de Deo ut remuneratore omni homini ratione utenti est necessaria necessitate mediis, secundum dicta *Cas. præc. sic & spes remunerationis: Credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Ad Hebr.

11. Qui textus de fide simul & spe intelligitur; imò plures dicunt in statu naturæ lapsæ spem non tantum esse necessarium mediū salutis ex ordinatione divina, sed etiam ex natura rei. Ratione dant, quia natura post peccatum originale est ita infirma, ut ad actus virtutum arduos videatur efficaciter co-

M 3 nari

nari non posse, quin per fidem & spem præmii erigatur. 2. Spes Theologica necessaria est necessitate præcepti naturalis & divini, ut clarum est tum ex S. Scriptura ad Col. 1. *Si tamen manetis in fide fundati & stabiles, & immobiles in spe*: Tum quia ratio naturalis dicitur hominem debere tendere in finem suum ultimum cognitione & affectu, cognitione per fidem, affectu per spem, & charitatem, fide enim cognoscimus Deum finem ultimum, spe expectamus, charitate jungimur. 3. Præceptum spei per se obligat hominem cum ad ulum rationis pervenerit, & beatitudo ei per fidem fuerit proposita; Deinde sæpius in vita saltem per accidens, & quidem toties, quoties obligat præceptum confessionis, charitatis, contritionis: quia sicut sine fide formali vel virtuali hujusmodi actus haberi non possunt, sic nec sine spe saltem virtuali; homines tamen bene educati, & in fide instructi prudenter dubitare non possunt, quin huic præcepto satisfecerint, cum toties spem eliciant, quoties amore cœlestis gloriæ, vel timore gehennæ actum bonum exercent, de peccatis dolent, confitentur &c. & vix fieri potest ut firmiter credens cœlestem gloriam sibi esse præparatam, eam nunquam desideret aut ad eam promerendam non erigatur.

6. QUÆR. IV. Quæ sint vitia spei opposita?

R. Præcipuè sunt duo, desperatio per defectum, præsumptio per excessum. *Circa desperationem tenenda sunt seqq.* 1. Desperatio non est iudicium

de non obtinenda re sperata, etsi hoc ordinariè præcedat, sed est abjectio voluntaria omnis spei consequendi beatitudinem vel media ad eam sufficientia ex diffidentia de bonitate & misericordia Dei: in hac diffidentia consistit gravissima ejus malitia in Spiritum S. cui aditum in animam intercludit, & hominem directè à fine suo ultimo avertit, estque causa gravissimorum scelerum, fit namque ut desperantes de Dei misericordia, & salute, abjectâ salutis curâ absque fræno timoris se præcipitent in quævis crimina. Juxta illud ad Eph 4. *Desperantes semetipsos tradiderunt impudicitia in operationem omnis immunditia*; usque tandem vitam peritæ conscientia cruciatum ferre non valentes, sibi ipsis mortem inferant. 2. Desperationi sæpe conjunctum est crimen hæresis specialiter in confessione explicandum, ut si ideo quis desperet, quia iudicat Deum se salvare non posse, vel non velle; aut Deum se positivè reprobasse ante prævisionem peccatorum, vel sua peccata esse irremissibilia, aut tanta, ut vincant Dei misericordiam, hæc enim omnia sunt contra fidem: qui verò ideo desperat, quia putat se ob nimia peccata esse indignum ulteriori gratiâ, vel putat Deum non amplius daturum auxilia efficacia, vel ob compertam suam infirmitatem & continuos lapsus arbitratur se non perseveraturum, sed certò damnandum; talis quidem peccat mortaliter, absque tamen peccato hæresis, quia non est de fide, quod Deus de factò hunc sit salvaturus, aut ei daturus auxilia efficacia, sed quod

7.

quod possit dare, ideoque tota malicia hujus desperationis est in eo, quod diffidat bonitati Divinae, & abjiciat animum omnemque conatum ad salutem. 3. Ob peccata & radicatos vitiorum habitus desperare de propriis viribus, & confidere in sola & immensa Dei misericordia non vitium, sed prima spei anchora est, & initium salutis: desperare sibi que mortem inferre non ex diffidentia erga Dei misericordiam, & auxilium, sed quia res sibi non successit ut voluit, quia jacturam fecit honoris, bonorum temporalium &c. non est desperatio directe opposita spei, sed charitati propriae, vel aliis virtutibus, ut patet.

9. *Circa praesumptionem*, accipe seqq.

1. Praesumptio est praepostera fiducia de bonitate Dei & misericordia, quam quis confidit beatitudinem, aut bona ad eam pertinentia consequi per media a Deo non ordinata, ut si quis speret caelestem gloriam per actus mere naturales, velut Pelagiani, vel justificationem per solam fidem sine propriis meritis, remissionem peccatorum per solam in meritis Christi fiduciam, ut haeretici hujus temporis, talis praeter peccatum praesumptionis habet crimen haeresis, quia de fide est beatitudinem acquiri non posse per actus mere naturales, neque justificationem, vel remissionem sine at vel contritione; qui vero sibi persuadet se esse praedestinatum, & ideo liberius peccat, poenitentiam differt, aut confidit se opportuno tempore esse salvandum quidquid egerit, peccat quidem peccato praesumptionis, non tamen haereseos;

idem est de eo qui ex confidentia in Dei misericordia movetur ad reiteranda peccata, ad differendam poenitentiam: *Dico*, qui ex confidentia in Dei misericordia movetur, nam si aliunde v. g. ex nimia objecti delectabilitate moveatur ad reiterandum peccatum, vel ideo differat poenitentiam, quia jam videtur nimis difficile confiteri, aut abstinere a peccatis, quamvis simul credat & speret etiam post dilatam poenitentiam aut reiterata peccata se veniam impetraturum, non est praesumptio, imo bonum est etiam tum, quando peccamus, sperare veniam & proponere confiteri. 2. Ad praesumptionem reducitur Dei tentatio, quam quis temere vult experiri Dei misericordiam expectando extraordinarium vel miraculosum Dei auxilium, ut si se exponat evidenti periculo peccandi confidens se miraculose conservandum; aut cum potest conservare vitam vel sanitatem corporalem mediis naturalibus, his neglectis intendat & confidat consequi medio supernaturali & extraordinario, nisi id forte fieret ex speciali Dei instinctu, *V. cas. 65. n. 16.* 3. Pessima & blasphema praesumptio & Dei tentatio est, si quis per preces, eleemosynas, Sacrificium Missae, vel alia pia opera sperat a Deo consequi, quae per se mala sunt, ut turpem puellae amorem, vindictam de inimico, victoriam injustae litis &c. Ex dictis

Deduces seqq. 1. Optans perpetuo frui terrenis peccat contra spem, quia virtualiter contemnit objectum primum spei, seu caelestem gloriam, quam

quam postponit amor temporalium: si tamen quis optet perpetuò frui mundo sine comparatione ad cœlestem gloriam ex amore vitæ præsentis, vel ut sic effugiat periculum æternæ damnationis, probabiliter excusatur saltem à mortali, *Castrop. Tamb. L. 2. in decal. c. 3. §. 1.*

12.

2. Qui pergit peccare ideo, quia confidit misericordiam Dei æquè facile remissuram plura peccata, quàm unum, graviter peccat peccato præsumptionis, secus si ideo peccata reiteret, eo quod eadem erubescentiâ vel labore possit confiteri plura quàm unum, quia non peccat ex confidentia in Dei misericordia, & quamvis *Bonaspei d. 4. n. 48.* putet tantùm venialiter contra spem peccare eum, qui ex præsumptione vel spe remissionis facit peccatum veniale, aut ad breve tempus pœnitentiam differt, communis tamen sententia est, hinc non dari paritatem materiæ, gravis enim irreverentia est abuti divinâ misericordiâ ad peccandum etiam venialiter.

3. Qui temerè se exponit evidenti periculo mortis, volens experiri an Deus extraordinario medio sibi sit subventurus, tentat Deum, ideoque graviter peccat.

4. Qui timet aut putat sibi difficilem esse remissionem peccatorum ob nimiam v. g. eorum enormitatem, per hoc præcisè non peccat, cum revera remissio difficilis sit, non quidem ex parte Dei, sed ex parte pœnitentis, qui eò est indignior remissione, quò graviora commisit peccata; si tamen ideo abjiciat omnem spem & conatum ad salutem, aut peccatorum remissionem, peccat peccato desperationis.

5. Qui diei suæ maledicit, vel dolet se esse natum ob tædium vitæ vel asperitates quas experitur, non peccat propriè contra spem; secus si ideo maledicat natiuitati suæ, quia diffidit peccata sibi à Deo esse remittenda.

13.

14.

CASUS XVI.

De charitate Theologica, ejusque obligatione, & vitiis oppositis.

Quarantus Pastor ovium ignorat 1. *Quid sit charitas.* 2. *Ad quid obliget lex charitatis affirmativa, negativa.* 3. *An Deus debeat diligere super omnia appetitivè, intensivè.* 4. *Quoties, & quando.* 5. *An in articulo mortis; & quid in dubio an*

huic præcepto satisfecerit. 6. *An proximus diligendus internè.* 7. *Qualiter externè.* 8. *Qualiter inimico ignoscendum.* 9. *Quid de odio proximi vel qualitatis in proximo;* 10. *An liceat ei optare malum vel de eo gaudere.* 11. *Quis ordo dilectionis servandus.* 12. *An vitam vel*